

Sygn. akt IV Ca 260/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Waclaw Banasik (spr.)

Sędziowie SO Małgorzata Michalska

SO Renata Wanecka

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Bałdyga

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 r. w P.

sprawy z powództwa (...) **Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.**

przeciwko **J. W. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Sochaczewie z dnia 9 grudnia 2015 r.

sygn. akt I C 863/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że zasądzoną kwotę 20.279,74 zł nie rozkłada na raty;
2. odrzuca apelację w części dotyczącej nie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 20.279,74 zł za okres od dnia 10 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty;
3. oddala apelację w pozostałej części, znosząc między stronami koszty procesu za II instancję.

IV Ca 260/16

UZASADNIENIE

W dniu 21.07.2014 r. (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od J. W. (1) kwoty 20.279,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22.07.2014 r., a ponadto o zasądzenie kosztów procesu wykazanych na sumę 3.436,97 zł, w tym 2.400 zł kosztów zastępstwa prawnego.

W toku procesu pozwana uiszcza kwotę 800 zł, którą powód zaliczył w całości na zaległe odsetki, cofając i zmieniając powództwo w ten sposób, że wniósł o zapłatę kwoty 20.279,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami za krótszy okres, t.j od dnia 8.10.2015r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy w Sochaczewie wyrokiem z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie I C 863/14 zasądził od J. W. (2) na rzecz (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z

siedzibą w W. kwotę 20.279,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8.10.2015 r. do dnia 9.12.2015 r., rozkładając należność na 4 raty; umorzył postępowanie co do odsetek na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c.; zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.436,97 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelacje od tego wyroku złożył powód (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.. Zaskarżył on:

- punkt 1 orzeczenia Sądu Rejonowego w części niezasadzającej odsetki ustawowe od kwoty 20.279,74 zł od dnia 10.12.2015 r. do dnia zapłaty
- punkt 1 orzeczenia Sądu Rejonowego w części rozkładającej zasądzoną należność na raty,
- punkt 3 orzeczenia Sądu Rejonowego w części rozstrzygającej o kosztach procesu.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 20.279,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8.10.2015 r. do dnia zapłaty, bez rozkładania tej kwoty na raty, zasądzenie od pozwanej kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w części dotyczącej niezasądzenia odsetek ustawowych od zasądzonej należności głównej również i za okres po dniu 9.12.2015 r. do dnia zapłaty podlega odrzuceniu. Zgodnie z art. 370 k.p.c. Sąd pierwszej instancji odrzucił na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Wskazać należy, że apelacja z innych przyczyn niedopuszczalna, to w szczególności apelacja w stosunku do orzeczenia nieistniejącego.

Sąd Rejonowy w punkcie 1 zaskarżonego wyroku zasądził od J. W. (2) na rzecz (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. kwotę 20.279,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8.10.2015 r. do dnia 9.12.2015 r., rozkładając należność na 4 raty. W sentencji tego wyroku brak było rozstrzygnięcia w przedmiocie oddalenia powództwa w pozostałej części (a więc w zakresie orzeczenia o odsetkach ustawowych, bowiem roszczenie główne zostało zasądzone w całości). Zaznaczyć przy tym należy, że zawarte w punkcie 2 zaskarżonego umorzenie postępowania w zakresie roszczenia o odsetki dotyczy wyłącznie odsetek objętych cofnięciem pozwu, a więc należnymi powodowi przed dniem 8.10.2015 r. Tym samym pismem procesowym z dnia 16.10.2015 r. powód domagał się zresztą zasądzenia od pozwanej należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8.10.2015 r. do dnia zapłaty. Tymczasem Sąd Rejonowy zasądził odsetki ustawowe wyłącznie do dnia 9.12.2015 r., a więc do dnia wyrokowania. Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku nie orzekł zatem o żądaniu o odsetkach ustawowych od dnia 10.12.2015 r. do dnia zapłaty, a więc o całości roszczenia.

Zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą Sądu Najwyższego, w sytuacji gdy strona wniosła środek odwoławczy dotyczący przedmiotu nieobjętego rozstrzygnięciem w sentencji orzeczenia, to środek ten podlega odrzuceniu jako niedopuszczalny z powodu braku substratu zaskarżenia (por. postanowienia SN z dnia: 25 lutego 1997 r., II CKN 15/97, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 89; 11 września 2002 r., V CKN 1165/00, LEX nr 57221; 19 lipca 2006 r., I CZ 35/06, LEX nr 584195; 10 listopada 2009 r., II PZ 19/09, LEX nr 574537; 4 lutego 2011 r., I UZ 174/10, LEX nr 1391158, 21 września 2011 r., II PK 34/11, LEX nr 1103014). Tak k też wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 stycznia 2015 r. (II UZ 60/14 LEX nr 1652391). W ocenie Sądu Okręgowego brak w sentencji zaskarżonego apelacją wyroku rozstrzygnięcia co do oddalenia powództwa w zakresie żądania o odsetkach za okres po dniu 9.12.2015 r. czyni wyrok w tym zakresie nieistniejącym i uniemożliwia skutecznego jego zaskarżenie w tej części. Powód mógł wnieść o uzupełnienie wyroku Sądu Rejonowego w powyższym zakresie, czego nie uczynił.

W tym stanie rzeczy apelacja powoda powinna być częściowo odrzucona przez Sąd Rejonowy. Zgodnie z art. 373 zd. 1 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji. Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

UZASADNIENIE

W dniu 21.07.2014 r. (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od J. W. (1) kwoty 20.279,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22.07.2014 r., a ponadto o zasądzenie kosztów procesu wykazanych na sumę 3.436,97 zł, w tym 2.400 zł kosztów zastępstwa prawnego.

W toku procesu pozwana uiszcza kwotę 800 zł, którą powód zaliczył w całości na zaległe odsetki, cofając i zmieniając powództwo w ten sposób, że wniósł o zapłatę kwoty 20.279,74 zł wraz z ustawowymi odsetkami za krótszy okres, t.j. od dnia 8.10.2015r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy w Sochaczewie wyrokiem z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie I C 863/14 zasądził od J. W. (2) na rzecz (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. kwotę 20.279,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8.10.2015 r. do dnia 9.12.2015 r., rozkładając należność na 4 raty; umorzył postępowanie co do odsetek na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c.; zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.436,97 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Pierwotne strony: J. W. (1) oraz (...) Bank S.A. w G. łączyła umowa kredytu bankowego ratalnego z dnia 10.09.2009 r. na kwotę 18.382,74 zł na okres 5 lat. Z uwagi na niespłacanie rat kredytu umowa została wypowiedziana, a całość sumy stała się wymagalna.

Powodowy fundusz (...) zakupił następnie tę wierzytelność przysługującą wobec pozwanej J. W. (1) od następcy prawnego (...) Bank (...) S.A. w K. umową przelewu z dnia 24.03.2014 r. Według wyliczeń zbywcy i nabywcy oraz oświadczenia funduszu do spłaty pozostała kwota 15.181,32 zł kapitału oraz naliczone odsetki umowne.

Do dnia 19.03.2015 r. pozwana spłaciła dług w kwocie 800 zł. Zaliczono ją na zaległe odsetki. Wobec ograniczenia powództwa z tego powodu co do daty płatności odsetek ustawowych od sumy głównej, postępowanie w takim zakresie Sąd Rejonowy umorzył na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 k.p.c. Pozostała do zapłaty kwota główna roszczenia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8.10.2015r. do dnia zapłaty. Co do zasady żądanie i płatność żądanych odsetek posiadają oparcie w treści umowy pierwotnych stron. Dlatego też zasądzone zgodnie z żądaniem kwotę roszczenia 20.279,74 zł, która wynika z wyliczenia banku i funduszu oraz nie została skutecznie zakwestionowana przez stronę pozwaną – na podstawie art. 471 i nast. k.c. oraz art. 69 i nast. Prawa bankowego, a także w zw. z przepisem art. 481 k.c.

Należność tę od daty wyrokowania Sąd Rejonowy rozłożył na cztery raty po 5.000 zł każda, w tym ostatnia czwarta w kwocie 5.279,74 zł – począwszy od stycznia 2016r., płatne co trzy miesiące do ostatniego dnia danego miesiąca kalendarzowego. Omyłkowo jedynie podczas komputerowej redakcji orzeczenia w sformułowaniu tym nie znalazło się wskazanie, że raty także należne są wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek nieuiszczenia ich w terminie – co sprostowano postanowieniem z dnia 21.12.2015 r.

Według art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie lub wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia świadczenia. Pozwana nie stawiała się co prawda na rozprawie, ani w inny konkretny sposób nie wykazała swojej ciężkiej sytuacji finansowej, jednak w piśmie z dnia 1.10.2015r. uprawdopodobniła problem ze spłatą (i ściąganiem z niej w toku egzekucji) całej kwoty roszczenia jednorazowo. Świadczenie opiewa na znaczną sumę ponad 20 tys. z plus odsetki i koszty procesu. Wobec niewykazania szczegółów sytuacji majątkowej w ocenie Sądu właściwe było rozłożenie świadczenia tylko na cztery kwartalne raty, pozwana bowiem już od dłuższego czasu winna się była liczyć z koniecznością zapłaty nawet tak dużej kwoty.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 98 i nast. k.p.c., zasądzając je na rzecz powoda, który wygrywa sprawę w całości – zaliczonych wpłat dokonano bowiem już po dniu skierowania powództwa do EPU. Złożyły się na nie opłata sądowa w kwocie 1.014 zł oraz wykazane przez powoda koszty konieczne dla dochodzenia roszczenia: opłata skarbową 17 zł, prowizja internetowa 5,97 zł, koszty zastępstwa prawnego 2.400 zł według stawki z § 6 pkt 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. (t.j. Dz. U. 2013.461). Razem jest to kwota 3.436,97 zł.

Apelacje od tego wyroku złożył powód (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.. Zaskarżył on:

- punkt 1 orzeczenia Sądu Rejonowego w części niezasadzającej odsetki ustawowe od kwoty 20.279,74 zł od dnia 10.12.2015 r. do dnia zapłaty
- punkt 1 orzeczenia Sądu Rejonowego w części rozkładającej zasądzoną należność na raty,
- punkt 3 orzeczenia Sądu Rejonowego w części rozstrzygającej o kosztach procesu.

Powód zarzucił Sądowi Rejonowemu:

- naruszenie art. 320 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, podczas gdy w sprawie nie zachodziły szczególnie uzasadnione wypadki umożliwiające rozłożenie na raty zasądzonego roszczenia, a zaskarżone rozstrzygnięcie nie uwzględnia uzasadnionego interesu wierzyciela oraz pomija ekonomiczny wymiar jaki rozłożenie świadczenia na raty będzie miało dla strony powodowej.
- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów polegające na takiej ocenie dowodów w niniejszej sprawie, która doprowadziła do przyjęcia, iż zasadnym jest rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty podczas gdy sama trudna sytuacja materialna strony pozwanej nie stanowi uzasadnionego wypadku umożliwiającego rozłożenie na raty zasądzonego roszczenia.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 20.279,74 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8.10.2015 r. do dnia zapłaty, bez rozkładania tej kwoty na raty, zasądzenie od pozwanej kosztów procesu za I i II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Zgodnie z treścią art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć zasądzone świadczenie na raty. Przepis ten normuje szczególną regułę dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanej w zakresie czasu wykonania wyroku a interesu powoda przez uniknięcie konieczności wszczynania, niekiedy bezskutecznej, egzekucji. Rozłożenie na raty świadczenia pieniężnego zależy od zaistnienia szczególnie uzasadnionego wypadku po stronie dłużnika. Wypadek ten zachodzi gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie przez niego świadczenia w sposób jednorazowy w pełnej wysokości i od razu byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione. Powinność wykazania okoliczności przemawiających za zastosowaniem powyższego przepisu spoczywa na osobie obowiązanej. (wyroki SN : z dnia 30 kwietnia 2015 r. II CSK 383/14, z dnia 15 kwietnia 2015 r. II CSK 409/14, wyroki S.A.: w Ł. z dnia 12 czerwca 2014 r. I A Ca 1574/13, w P. z dnia 11 grudnia 2014 r. I A Ca 1260/14, w S. z dnia 15 stycznia 2015 r. I A Ca 742/14, w K. z dnia 20 marca 2015 r. I A Ca 11/15 - opublikowane L.). Ochrona z art. 320 k.p.c. nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela i wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Stąd zachodzi konieczność wykazania przez dłużnika, że realnie będzie dysponować środkami, które mimo trudności umożliwią wykonanie zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W przeciwnym razie, jeżeli okoliczności sprawy nie wskazują na istnienie po stronie dłużnika woli dobrowolnej spłaty zadłużenia, a jedynie na chęć odłożenia w czasie konieczności wykonania zobowiązania, omawiana norma prawna nie będzie miała zastosowania, podobna sytuacja zaistnieje w

razie braku po stronie pozwanej jakiegokolwiek aktywności w ratach spłaty zadłużenia. Generalnie, ocena czy w danej sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 320 k.p.c. pozostawiona jest dyskrecjonalnej władzy sędziego, a ingerencja sądu odwoławczego może mieć miejsce tylko wówczas gdy sąd pierwszej instancji w sposób dowolny i nieuzasadniony uprzywilejował dłużnika kosztem wierzyciela. Po przeanalizowaniu okoliczności niniejszej sprawy Sąd II instancji uznał, iż przesłanki do rozłożenia zasądzonej zależności na raty nie zostały spełnione, przede wszystkim dlatego, że pozwana nie udowodniła wystąpienia szczególnie uzasadnionego wypadku. Wbrew stanowisku Sądu I instancji, do zastosowania normy art. 320 k.p.c. nie wystarcza uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających rozłożenie należności na raty, lecz, jak wskazano wyżej, ich udowodnienie. Tymczasem pozwana ograniczyła się do lakonicznego stwierdzenia w odpowiedzi na pozew, że znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Równocześnie przez cały czas zadłużenia w stosunku do powoda pozwana zapłaciła jedynie nieznaczną część zobowiązania – 800 zł., co nie rokuje nadziei, na spłatę zadłużenia w określonych przez Sąd Rejonowy ratach. Rozłożenie zasądzonych świadczeń na raty opiera się przecież na założeniu, że orzeczenie będzie mogło być wykonane w ratach bez potrzeby przeprowadzania egzekucji albowiem pozwana będzie w stanie spełnić zasądzone świadczenie w dłuższym okresie czasu w częściach. Założenie to więc musi opierać się na pewnej prognozie co do możliwości wygenerowania przez pozwaną przychodów w przyszłości. Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie nie daje podstaw do formułowania takiej prognozy.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie. Orzeczenie o częściowym odrzuceniu apelacji zostało uzasadnione odrębnie.

Apelacja w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach procesu jest niejasna.. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda całość wskazanych i wyliczonych w pozwie (karta 3-9, 14-18) kosztów procesu. Powodowi w apelacji chodzi prawdopodobnie (nie wyartykułował tego bowiem wprost) o to, że orzeczenie o kosztach procesu nie obejmuje uzupełniającej opłaty od pozwu, zapłaconej przez powoda w dniu 15.09.2014 r. Zwrot tej należności nie został jednak objęty żądaniem. Po jej uiszczeniu powód nie sprecyzował wysokości dochodzonych kosztów procesu. Z tego względu apelacja w tej części została przez Sąd Okręgowy oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.